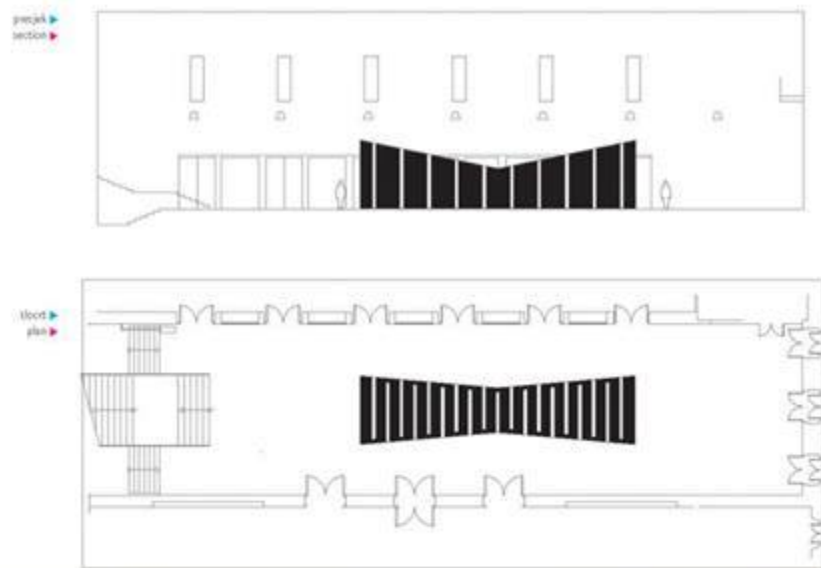

Projekt
autor: Dean Skira

Hooked Up

SVJETLO KAO GRAĐEVINSKI MATERIJAL

'Stvarnost očalo prihvaćamo – možda zato što osjećamo da ništa nije stvarno.'

Jorge Luis Borges

U ovom travnju, u sklopu milanskog tjedna dizajna, hrvatski dizajner rasvjete Dean Skira pozvan je da sudjeluje na izložbi Hybrid Architecture & Design. Tema izložbe posvećena je nekoliko svjetski poznatih arhitekata i dizajnera među kojima su Álvaro Siza, Steven Holl, Daniel Libeskind, David Adjaye i drugi. Važno napomenuti da je cijela serija događanja na temu suvremene dizajna i arhitekture organizirao časopis Interi. Svojom dvadesetogodišnjim radom i istraživanjem na području svjetla i dizajna, suradnjom s proizvođačem profesionalnih rasvjetnih tijela iGuzzini te mnogim priznanjima za svoje projekte i svjetiljke, Skira se promovirao među vodeće svjetske dizajnere rasvjete. Njegovi projekti rasuti su po svijetu baš kao zvijezde na stropovima istarskih crkava. Skira rad

Hooked Up

LIGHT AS A CONSTRUCTION MATERIAL

'We accept reality so readily – perhaps because we sense that nothing is real.'

Jorge Luis Borges

U ovom travnju, u sklopu milanskog tjedna dizajna, hrvatski dizajner rasvjete Dean Skira pozvan je da sudjeluje na izložbi Hybrid Architecture & Design. Tema izložbe posvećena je nekoliko svjetski poznatih arhitekata i dizajnera među kojima su Álvaro Siza, Steven Holl, Daniel Libeskind, David Adjaye i drugi. Važno napomenuti da je cijela serija događanja na temu suvremene dizajna i arhitekture organizirao časopis Interi. Svojom dvadesetogodišnjim radom i istraživanjem na području svjetla i dizajna, suradnjom s proizvođačem profesionalnih rasvjetnih tijela iGuzzini te mnogim priznanjima za svoje projekte i svjetiljke, Skira se promovirao među vodeće svjetske dizajnere rasvjete. Njegovi projekti rasuti su po svijetu baš kao zvijezde na stropovima istarskih crkava. Skira rad

je istraživački, pun prikrivenih emocija, s vječnom temom o nestvarnom, o prividnom, o dematerijalizacijom. Traktirati svjetlo kao građevni materijal u arhitektonskom vokabularu izuzetno je senzualno, zato Skirini projekti i realizacije ostavljaju na nas snažan dojam i izravno diraju geometriju naših emocija. Punoća prostora i linearno nizažnje svjetla tretirano je kao granična svjednost, kao limesi – ova opservacija proizlazi iz psihološkog stanja po kojemu nikad nismo smireni, već smo što manje nemirni. Kao što linije stvaraju kontinuitet, isto tako grade i diskontinuitet. Svjetlosne linije su kao i Arijdne niti – služe nam da se ne pogubimo u bespućima suvremene arhitekture. Dok mi je Skira početkom godine slao skice svog paviljona kojega je trebao postaviti ispred Aule Magne Sveučilišta u Milanu, te u dva navrata, ispijajući kavu u opskurnom zagrebačkom kafiću, pričao o paviljonu dok je u bloku povlačio crne linije pera, sjetio sam se mišl Louisa Kalna iz knjige Between silence and light: 'Sebi sam dao zadatak: nacrtati crte

like the stars in the ceilings of Istria's little churches. Skira's work is explorative, full of hidden emotions, with the eternal theme of the unreal, the illusory, the dematerializing. Treating light as a construction material in the architectural vocabulary is extremely sensual, hence Skira's projects and realizations leave a strong impression on us, directly touching the geometry of our emotions. The fullness of space and the linear sequencing of light are treated as border values, as boundaries. This observation stems from a mental state whereby one is never calm, just less restless. Just as they create continuity, the lines also build discontinuity. The light lines are like Ariadne's thread. They allow us not to get lost in the wilderness of modern architecture. While, early this year, Skira kept sending me some sketches of his pavilion that he planned to erect in front of the Aula Magna of the University of Milan, and on two occasions, while we were sipping coffee in an obscure Zagreb café and he was telling me about his pavilion, drawing

040 PAVILJON HOOKED UP, TJEDAN DIZAJNA U MILANU, SALONE INTERNAZIONALE DEL MOBILE, MILANO, ITALIJA

040 HOOKED UP PAVILION, MILANO DESIGN WEEK, SALONE INTERNAZIONALE DEL MOBILE, MILANO, ITALY

040 DEAN SKIRA, Pavilion Hooked Up

040 DEAN SKIRA, Hooked Up pavilion

042 DEAN SKIRA, Pavilion Hooked Up

042 DEAN SKIRA, Hooked Up pavilion

koji će demonstrirati svjetlo. Kad sebi zadaš takvu zadaću, prva stvar koja se dogodi jest da nekad pobjegneš, jer to je nemoguće nacrtati. Onda kažeš kako je bijeli komad papira ilustracija: što se drugo može uraditi? Ali kad sam stavio prvi potez tuha na papir, shvatio sam da je crno bilo tamo gdje nije bilo svjetlo. Onda sam doista mogao nacrtati svjetlo jer sam ostao pažljivo na mjesto na kojem ga nema, gdje sam pak stavio crno. Zatim je crtež postao apolutno luminozan. Rekoh: sav materijal u prirodi, planine i gorški brzdaci, zrak i mi, sve je načinjeno od potrošena svjetla. Zguzvana masa materijala baca sjenu, a sjena pripada svjetlu. Dakle, svjetlo je izvor svega bivajućeg. Bivajuć je i paviljon i prostor oko njega i u njemu i materijal od kojeg je izgrađen. Paviljon je lemsat metara dug, obostrano ima otvore četiri na četiri metra. Prema sredini se sužava do dimenzije od 2,15 metara da bi stvorio ugodan intenzivniji unajanj u svjetlosti. Skira paviljon naziva Hooked up želeći time uloviti ili zagrijeti svjetlom prostore 'van' i 'unutra'. On nastaje na principu povezivanja materijalne i nematerijalne forme, spajanjem tih dvaju elemenata u hibridnu arhitekturu (što je i tema izložbe) s intencijom stvaranja dinamičnog vizualnog iskustva. On je site specific: koji potično intererira

black lines in his sketchbook with his pen, I remembered the thoughts of Louis Kahn from his book Between Silence and Light: 'I gave myself an assignment: to draw a picture that demonstrates light. Now if you give yourself such an assignment, the first thing you do is escape somewhere, because it is impossible to do. You say that the white piece of paper is the illustration; what else is there to do? But when I put a stroke of ink on the paper, I realized that the black was where the light was not, and then I could really make a drawing, because I could be discerning as to where the light was not, which was where I put the black. Then the picture became absolutely luminous.' Bivajuć je i paviljon i prostor oko njega i u njemu i materijal od kojeg je izgrađen. Paviljon je lemsat metara dug, obostrano ima otvore četiri na četiri metra. Prema sredini se sužava do dimenzije od 2,15 metara da bi stvorio ugodan intenzivniji unajanj u svjetlosti. Skira paviljon naziva Hooked up želeći time uloviti ili zagrijeti svjetlom prostore 'van' i 'unutra'. On nastaje na principu povezivanja materijalne i nematerijalne forme, spajanjem tih dvaju elemenata u hibridnu arhitekturu (što je i tema izložbe) s intencijom stvaranja dinamičnog vizualnog iskustva. On je site specific: koji potično intererira

040 DEAN SKIRA, Pavilion Hooked Up

040 DEAN SKIRA, Hooked Up pavilion

s postojećim prostorom otkrivajući različite utjecaje kroz arhitektonski objekt i svjetlost. Bilo bi zanimljivo vidjeti ovaj paviljon u nekom drugom prostoru te njegovu interakciju sa zatečenom arhitekturom. Njegovo 'putovanje prostorima' dalo bi ovom projektu novu dimenziju, nešto kao što je učinio Rossijev Teatro del Mondo prije tridesetak godina putujući Jadranskim morem od Venecije do Dubrovnika. Međusobnim prožimanjem tradicionalnih građevinskih materijala i recentnih rasvjetnih tehnologija unutar čvrste strukture, geometrijski, vertikalno i horizontalno repetitivnih izreza omogućava nedodirljivog formi da postane vezivo tkivo između paviljona i okolnog prostora. Meandrični oblik dozvoljava dnevnom svjetlu ulazak u paviljon, a isti izrezi omogućavaju LED rasvjetli sijavanje iznutra prema van stvarajući svjetlosne stupove duž cijelog prostora Aule Magne. Svjetlosni doživljaj postignut je integritetnijom rasvijetom unutar paviljona pomoću svjetiljki koje

or hug the spaces 'outside' and 'within' with light. The pavilion is created on the principle of connecting the material and immaterial forms together. It combines these two elements into hybrid architecture, which is also the theme of the exhibition, with the aim of creating a dynamic visual experience. It is a site-specific installation, which poetically defines the existing space, discovering different influences through an architectural structure and light. It could be interesting to see the pavilion in another space, its interaction with the existing architecture. Its 'journey through the spaces' would give this project another, new dimension, something like what Rossini's Teatro del Mondo did some thirty years ago, sailing the Adriatic from Venice to Dubrovnik. The mutual penetration between the traditional building materials and modern lighting technologies within a solid structure of geometrically, vertically and horizontally, repetitive cutouts enables the untouchable

je Skira dizajnirao za iGuzzini. Projektirane su kako bi stvorile privid suptilnog izmjenjivanja svjetlosti i sjena, a time odođele paviljonu pravo da postane svojevrsni izvor svjetla. Ovakvi projekti su disjunktivi i prevratno nam služe kao poligon za razmišljanje o svjetlu. Svjetlo kao nematerijalnoj formi. Sjena kao uzročnicima. Crno-bijelom isprepletanju kao postavi tiplovnica na ključu čijim dijelom i kombinacijom stvaramo glazbu našeg vremena. Paviljon nam ukazuje na dijalektiku dijaloga između sveprisutne integracije svjetla i uloge naše strukture u materijalnom svijetu arhitekture i okularne kulture. Pomislim da mi ova knjevska 3D slika na trenutak izgleda nestvarno. Meandrični oblik dozvoljava dnevnom svjetlu ulazak u paviljon, a isto što je kristalno jasno i svjetlo iz dođno može biti nezamislivo i tamno. Proći ćemo kroz bijeli paviljon, a nekada biti svjetliji da smo u stvari u crnom paviljonu. Kada smo na početku, a kada na kraju? Linearno nizažnje

form to become the connective tissue between the pavilion and the surrounding space. The meandering form of the pavilion allows daylight to enter the pavilion, whereas the same cutouts allow the LED lighting to radiate from inside out, creating light poles along the entire space of the Aula Magna. The light experience is achieved by integrating the lighting within the pavilion's interior by means of Skira's lamps designed for iGuzzini. They were designed to create an illusion of subtle alternation between light and shadow, thus determining the pavilion's right to become a kind of light source. Such projects are didactic and primarily serve as our training grounds for thinking about light. Light as an immaterial form. Shadows as causes. About black and white interweaving as a set of keys on a piano whose dialogue and combinations we use to create the music of our time. The pavilion shows us the dialectic of the dialogue between the ubiquitous integration of light and the role of our profession in the material world of architecture and our ocular-centric culture. It occurs to me that, for a moment, this Kniferian 3D image seems unreal. The meander comes from the labyrinth, and in the labyrinth there is always the ambiguity that something that is crystal clear and luminous can at the same time be dark and incomprehensible. We will go through the white pavilion, unaware that we are actually in a black pavilion. When we are at the beginning, and when at the end? The linear sequencing of the exterior and interior or 'natural' and 'artificial' light makes us unstable and

040 DEAN SKIRA, Pavilion Hooked Up

040 DEAN SKIRA, Hooked Up pavilion

vanjskog i unutarnjeg ili 'prirodnog' i 'artificijalnog' svjetla čini nas nestabilnim i oduševljuje prema beskonačnosti kao što se paralelne linije spajaju u beskonačnu iluziju perspektive na neki umjetan način naglašava točku nedogleda. Ta prostorna bivalencija interpretira nam paviljon neutajanim samim time postvarajući jedno arhitektonsko djelo u znak, u paradigmu. To je ono čudeno a stvaralaštvo, jer ni jedno djelo nije dovoljno jednoznačno da ne bi bilo dvoznačno. Za nekog posjetitelja paviljon će značiti samo prolaz u auli, ali meni prikazuje isprepletene prste lijeve i desne ruke koja ne ukazuju na molitvu, na skrušenost, već povezivanje dvaju antipoda u jedinstveni oblik šake. Integracija kao način rada svakako je inspirativna, a nekak će, iako solidan objekt, prešikavati Asterionovu kožu. Dugo sam uvjeren da je Skira Tezejev potomak. Razlika je samo u tome što su Skirina jedra uvijek bijela.

draws us towards infinity, just as parallel lines merge at infinity. In some artificial way, this illusion of perspective emphasizes the points of infinity. This spatial ambiguity interprets the pavilion to us as non-utilitarian, thereby transforming a work of architecture into a sign, a paradigm. That is the wonderful thing about artistic creation: no work of art is sufficiently unambiguous not to be ambiguous at the same time. There will be visitors to whom the pavilion will only be a passage in the aula. To me it displays the intertwined fingers of the left and the right hand, they do not suggest prayer or humbleness, but the linking of two antipodes to form the unique shape of a hand. Integration as a way of working is certainly inspiring. To some, perhaps, though a solid structure, it will resemble the house of Asterion. I firmly believe that Skira is a descendant of Theseus; the only difference between them are Skira's sails: they are always white.

040 DEAN SKIRA, Pavilion Hooked Up

040 DEAN SKIRA, Hooked Up pavilion

040 DEAN SKIRA, Pavilion Hooked Up

040 DEAN SKIRA, Hooked Up pavilion